

DIGITALES ARCHIV

ZBW – Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft
ZBW – Leibniz Information Centre for Economics

Høiby, Hanne

Book

Byggeaktivitet i spredtbygde strøk 2008-2018

Reference: Høiby, Hanne (2020). Byggeaktivitet i spredtbygde strøk 2008-2018. Oslo-Kongsvinger : Statistisk sentralbyrå.

This Version is available at:

<http://hdl.handle.net/11159/4291>

Kontakt/Contact

ZBW – Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft/Leibniz Information Centre for Economics
Düsternbrooker Weg 120
24105 Kiel (Germany)
E-Mail: [rights\[at\]zbw.eu](mailto:rights[at]zbw.eu)
<https://www.zbw.eu/econis-archiv/>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Dieses Dokument darf zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden. Sie dürfen dieses Dokument nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, aufführen, vertreiben oder anderweitig nutzen. Sofern für das Dokument eine Open-Content-Lizenz verwendet wurde, so gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

<https://zbw.eu/econis-archiv/termsfuse>

Terms of use:

This document may be saved and copied for your personal and scholarly purposes. You are not to copy it for public or commercial purposes, to exhibit the document in public, to perform, distribute or otherwise use the document in public. If the document is made available under a Creative Commons Licence you may exercise further usage rights as specified in the licence.

Byggeaktivitet i spredtbygde strøk 2008-2018

TALL

SOM FORTELLER

RAPPORTER / REPORTS

2020 / 16

Hanne Høiby

Hanne Høiby

Byggeaktivitet i spredtbygde strøk 2008-2018

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 17. april 2020

ISBN 978-82-587-1114-5 (trykt)
ISBN 978-82-587-1115-2 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Rapporten er utarbeidet på oppdrag for Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), innenfor en samfinansieringsavtale mellom SSB og KMD om utvikling av statistikk og analyseprodukter. KMD har uttrykt ønske om at SSB gjør en analyse av hva som har blitt bygget av næring, boliger etc. i de spredtbygde strøkene av landet de siste årene.

Arbeidet bygger på deler av et datamateriale som ble utarbeidet og tilrettelagt for rapporten «Planlagt utbygd areal 2019 til 2030. En kartbasert metode for estimering av framtidige arealendringer med negativ klimaeffekt» (Rørholt og Steinnes, 2020).

Publikasjonen er utarbeidet av seniorrådgiver Hanne Høyby ved Seksjon for eiendoms-, areal- og primærnæringsstatistikk, Avdeling for nærings- og miljøstatistikk.

Statistisk sentralbyrå, 1. april 2020

Jan Henrik Wang
fungerende fagdirektør

Sammendrag

Dette arbeidet gir en oversikt over hva som har blitt bygget av boliger, fritidsbygg, næringsbygg etc. i de spredtbygde strøkene av landet, dvs. utenfor tettstedene, i perioden 2008-2018. Resultatene inkluderer tall fordelt etter standard for sentralitet og kodeverket for sentralitetsindeksen, og presenteres som fylkestall og landstall. Fylkes- og kommuneinndelingen pr. 01.01.2019 er lagt til grunn.

Viktigste datakilde er bygningsinformasjon fra SSBs matrikkelkopi for å finne ut hva som har blitt bygget og hvor det har blitt bygget.

Utgangspunktet for undersøkelsen er en populasjon på 233 995 bygninger oppført utenfor tettsted i perioden 2008-2018. 48 prosent av dette var boliger, 26 prosent var fritidsbygg, 14 prosent primærnæring og 8 prosent næring. Boliger utgjorde over halvparten av nybyggene i sentralitetsklasse 1-3, mens fritidsbygg utgjorde nesten halvparten i sentralitetsklasse 5 og 6. Byggeaktiviteten utenfor tettsteder har vært størst i sentralitetsklasse 3 og 4, og i fylkene Rogaland og Trøndelag.

Abstract

This report gives an overview of residential and commercial premises erected in rural parts of Norway during the period 2008-2018. The results include statistical breakdowns according to the standard for centrality and the centrality index code, and are also presented for the country as a whole and by county. The county and municipality boundaries as per 1 January 2019 are used.

The most important data source for identifying what has been built and where, is the information on buildings in the national cadastre.

The survey population consists of 233 995 buildings erected in rural areas during the period 2008-2018. Forty-eight per cent of these were residential buildings, 26 per cent were holiday homes, 14 per cent related to primary sector industries and 8 per cent were commercial buildings. Housing accounted for over half of the new buildings in centrality class 1-3, while holiday homes accounted for almost half in centrality classes 5 and 6. The highest level of construction activity outside urban areas was seen in classes 3 and 4, and in the counties of Rogaland and Trøndelag.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
2. Begreper og definisjoner	7
2.1. Arealtype.....	7
2.2. Byggeår.....	7
2.3. Bygningstype.....	7
2.4. Fylke og kommune.....	7
2.5. Matrikkelen.....	7
2.6. Spredtbygde strøk.....	8
2.7. Standard for sentralitet.....	8
2.8. Tettsted	9
3. Metode og datagrunnlag	10
3.1. Matrikkelen.....	10
4. Resultater/Byggeaktivitet utenfor tettsted i perioden 2008-2018	11
4.1. Fordeling av nye bygninger, etter bygningstype og sentralitet	11
4.2. Fordeling av nye bygninger, etter bygningstype og avstand til tettsted	13
4.3. Fordeling av nye bygninger etter bygningstype, fylke og sentralitet.....	15
4.4. Fordeling av nye bygninger, etter bygningstype og arealtype	20
Referanser	22
Figurregister	23
Tabellregister	24

1. Innledning

Dette notatet gir en oversikt over byggeaktiviteten i de spredtbygde strøkene av landet i perioden 2008-2018. Arbeidet er utført på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og er basert på opplysninger fra Matrikkelen og ulike kartdata. Resultatene inkluderer tall fordelt etter sentralitetsindeksen for kommuner.

2. Begreper og definisjoner

2.1. Arealtype

Arealdekketyper slik de er angitt i egenskapen Artype i Arealressurskartet AR5, som er et nasjonalt klassifikasjonssystem for markslag. Det vil si at arealet er inndelt i bebyggd, samferdsel, fulldyrka jord, overflatedyrka jord, innmarksbeite, skog, myr, åpen fastmark, vann og bre.

2.2. Byggeår

Byggeår for bygninger er basert på dato for gitt igangsettingstillatelse fra Matrikkelen. Hvis opplysning om igangsetting mangler blir byggeår supplert med dato for når bygningen ble tatt i bruk.

2.3. Bygningstype

Bygningstypen til en bygning hentes fra Matrikkelen. I dette arbeidet presenteres resultatene med 2-siffer bygningstype. Det betyr f.eks. at enebolig omfatter enebolig, enebolig med hybelleilighet og våningshus. Tomannsbolig omfatter 4 typer tomannsboliger. Rekkehus omfatter rekkehus, kjedehus og andre småhus. Store boligbygg omfatter 3 typer store sammenhengende boligbygg og 3 typer store frittliggende boligbygg. (SSB, 2000).

For presentasjonsformål er bygningstypene også gruppert i følgende aggregerte kategorier

- Frittliggende småhus (enebolig, våningshus, tomannsbolig)
- Konsentrert småhusbebyggelse (rekkehus, kjedehus og andre småhus med tre eller flere boliger)
- Annen bolig (større boligbygg og bygg for bofelleskap)
- Fritidsbolig
- Næring
- Primærnæring
- Resten (kontorer og forretningslokaler, samferdsel og kommunikasjon, bygninger for kultur og forskning, helse, fengsel og beredskap).

2.4. Fylke og kommune

Fylkes- og kommuneinndelingen pr. 01.01.2019 er benyttet.

2.5. Matrikkelen

Norges nasjonale eiendomsregister. Det inneholder en kommunevis oversikt over eiendommer, eiendomsgrenser, adresser og bygninger. Kartverket har ansvar for og drifter matrikkelen, men det er kommunenes ansvar å legge eiendomsinformasjon inn i registeret. Matrikkelen er regulert av matrikkelloven som trådte i kraft 01.01.2010 og erstattet den tidligere delingsloven. Matrikkelen samlet det tidligere registeret for Grunneiendom, Bygning og Adresse (GAB-registeret) og kommunenes Digitale EiendomsKart (DEK) i ett og samme register. Matrikkelen

ble innført kommune for kommune i perioden fra desember 2007 til april 2009 ved at registerinformasjon fra GAB og kartdata fra DEK ble konvertert over (Kilde: Statens Kartverk)

Problematikk rundt massivregistreringer/etterregistreringer

I forbindelse med etablering av matrikkelen har en del kommuner gjort massivregistreringer/etterregistreringer av eldre bygninger. Disse vil i en del tilfeller kunne fanges opp da mange velger datoen 01.01. til slike registreringer nettopp for at disse registreringene skal kunne skilles fra resten av bygningene. Registreringer foretatt 01.01., regner vi med gjelder eldre bygninger, og disse er derfor fjernet. (Rørholt og Steinnes, 2020)

2.6. Spredtbygde strøk

Personer fordeles etter bostedsstrøk, dvs. om de bor i tettbygd eller spredtbygd strøk. Tettbygde strøk er de områdene som omfattes av tettsteder, og spredtbygde strøk er alle områder utenfor.

2.7. Standard for sentralitet

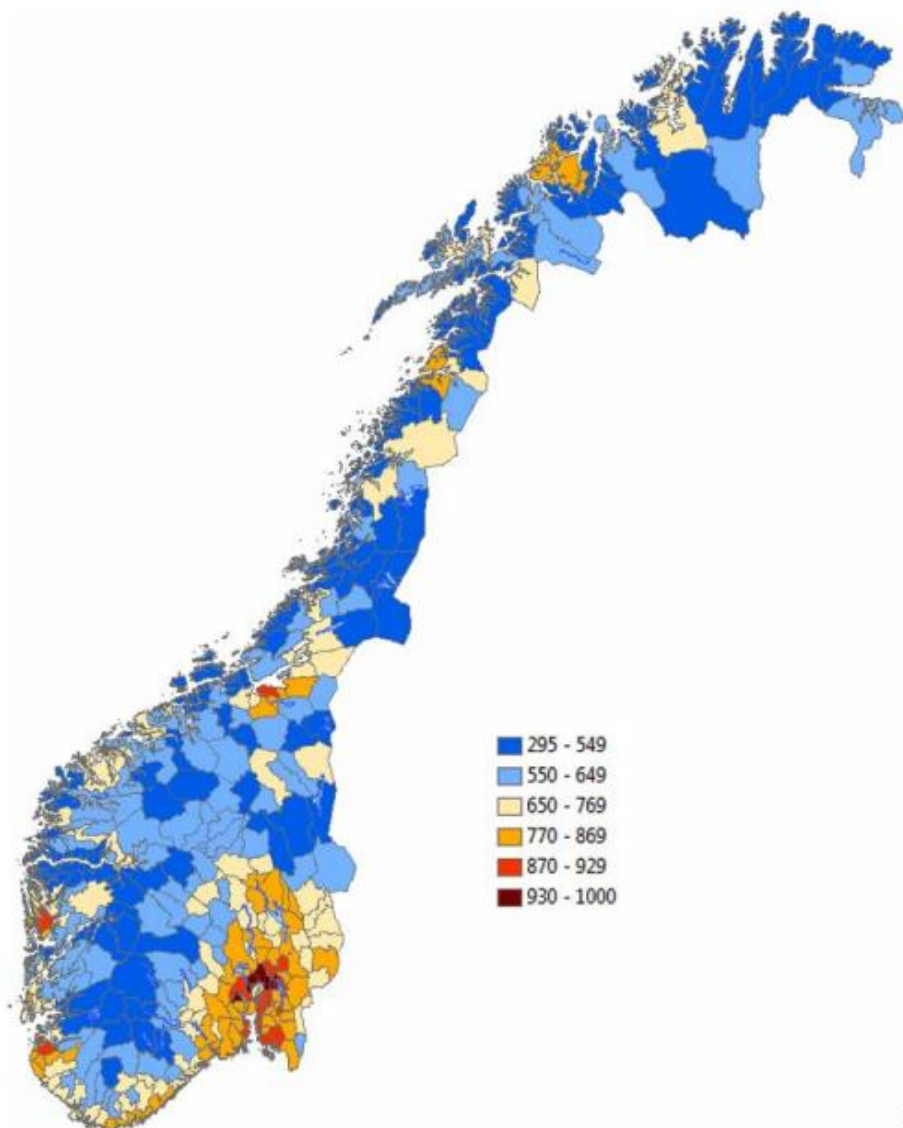
Standard for sentralitet er en indeks med verdi for hver enkelt kommune. Indeksen er basert på nærhet til arbeidsplasser og servicefunksjoner. Her ligger sentraliteten mellom 0 (kun teoretisk mulig) og 1 000. Disse verdiene er gruppert sammen til seks klasser. Den mest sentrale kommunen vil alltid ha verdi 1 000 (Oslo) og de minst sentrale kommunene har verdier ned mot 300. (Høydahl, 2017)

Grupperes som følger

- 01- Gruppe 1: 930 - 1 000
- 02- Gruppe 2: 870 - 929
- 03- Gruppe 3: 770 - 869
- 04- Gruppe 4: 650 - 769
- 05- Gruppe 5: 550 - 649
- 06- Gruppe 6: 0 - 549

Se figur 2.1 for geografisk fordeling pr. 01.01.2018.

Figur 2.1 Kommunene etter sentralitetsklasse. Verdier for 1.1.2017 med kommunegrenser per 1.1.2018

Kilde: SSB

2.8. Tettsted

SSBs tettsteder avgrenses årlig basert på følgende definisjon: En hussamling skal registreres som tettsted dersom det bor minst 200 personer der. Avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter, men for noen arealkrevende bygningstyper – som boligblokker, industribygg, kontor/forretningsbygg, skoler, sykehus osv. – kan avstanden økes til 200 meter. Tilgrensende bebygde og opparbeidede områder, som parker, idrettsanlegg og industriområder, skal være del av tettstedet. Husklynger med minst 5 næringsbygninger eller 5 boligbygninger tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen. SSB (2020):

Tettsteder er geografiske områder som har en dynamisk avgrensning, og antall tettsteder og deres yttergrenser vil endre seg over tid avhengig av byggeaktivitet og befolkningsutvikling. I dette arbeidet har vi benyttet tettsteder fra 2008.

Utenfor tettsted er alt som ikke er definert som tettsted.

3. Metode og datagrunnlag

3.1. Matrikkelen

Utvalget som dette arbeidet tar utgangspunkt i, er alle bygninger som er registrert med byggeår 2008-2018 (01.01.2008-01.01.2019) i Matrikkelen. Utvalget omfatter ikke bygninger med registrert byggeår 2007 eller tidligere fordi 2008 var matrikkelens første ordinære driftsår med tilfredsstillende data.

Alle bygningene i utvalget har fått påført sentralitetskode ut ifra hvilken kommune de er lokalisert i, slik at vi kan tallfeste og finne eventuelle utbyggingsmønstre i samme type kommuner.

Videre er det lagt på informasjon om bygningenes avstand til tettsted eller om de befinner seg i et tettsted. Slik kan vi filtrere bort de bygningene som er innenfor tettsted og derfor ikke skal være med i denne undersøkelsen. Dette er gjort ved å legge buffere omkring tettsteder samt dele inn i følgende avstandssoner:

- Innen tettsted
- Fra 0 til 500 meter utenfor tettsted
- Fra 500 til 1000 meter utenfor tettsted
- Fra 1000 til 5000 meter utenfor tettsted
- Mer enn 5000 meter utenfor tettsted (Rørholt og Steinnes, 2020)

I tillegg er det lagt på informasjon om hva slags arealtype hver av bygningene er oppført på. Dette er gjort ved å gjøre en såkalt overlagsanalyse med AR5 og andre kartdata (Rørholt og Steinnes, 2020).

43 av bygningene var registrert i Matrikkelen uten dato, verken for gitt igangsettingstillatelse eller for når byggene ble tatt i bruk. Disse er fjernet fra utvalget fordi de ikke kan plasseres riktig tidsmessig. I tillegg er 61 bygninger registrert uten bygningstype, disse er også utelatt fra utvalget siden vi ikke vet hva slags type bygning det er.

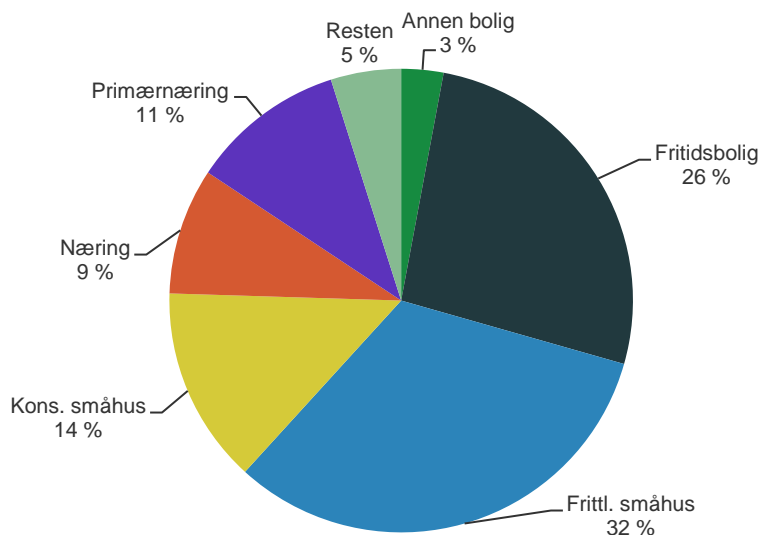
For perioden 2008-2018 gjenstår det det dermed 368 051 registrerte nye bygninger i matrikkelen. Av disse ble 134 056 oppført innenfor tettsted og 233 995 utenfor tettsted. Det er bygningene som ble oppført utenfor tettsted som utgjør populasjonen i dette arbeidet og er utgangspunktet for analysen nedenfor.

4. Resultater/Byggeaktivitet utenfor tettsted i perioden 2008-2018

4.1. Fordeling av nye bygninger, etter bygningstype og sentralitet

På landsbasis er drøyt halvparten av alle nyoppførte bygninger utenfor tettsted i perioden 2008-2018 enten frittliggende småhus eller fritidsbolig. Figur 4.1 viser den prosentvise fordelingen mellom bygningstypene:

Figur 4.1 Fordeling av bygningstyper utenfor tettsted, 2008-2018

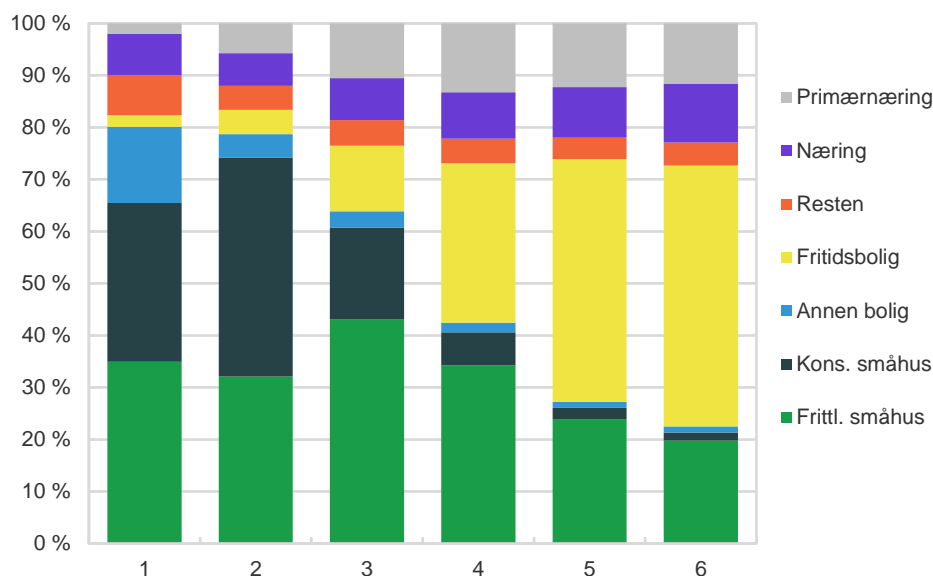

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.2 forteller noe om hva som bygges hvor. Den viser den relative fordelingen av nye bygninger utenfor tettsted etter bygningstype og sentralitet. Sentralitet er som nevnt over, en indeks med verdi for hver enkelt kommune. Sentralitet kan derfor være 1 og likevel utenfor tettsted.

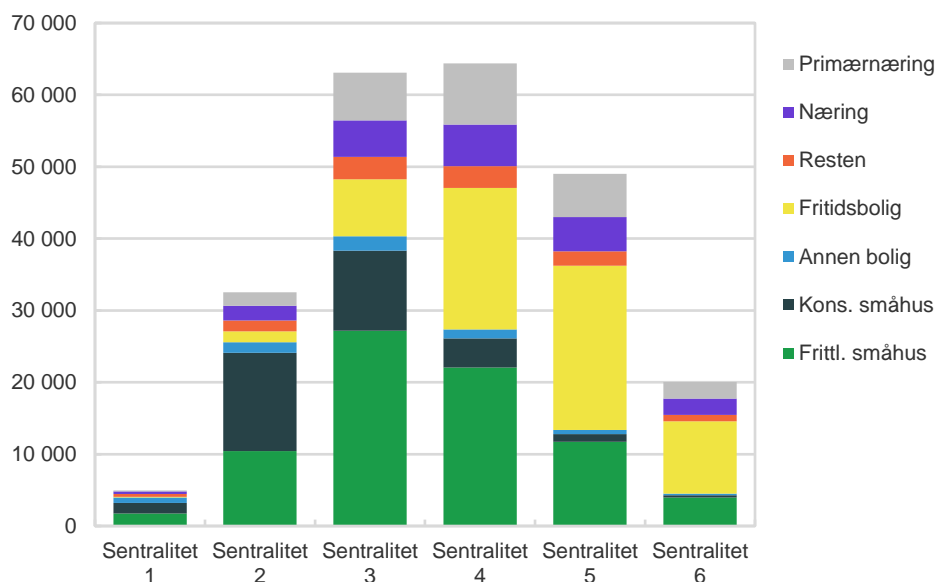
Vi ser at andelen fritidsbolig øker med avtagende sentralitet fra 2 prosent i sentralitetsklasse 1 til nesten 50 prosent i sentralitetsklasse 5 og 6. Den samme tendensen, men svakere, finner vi hos primærnæring. For boliger, næring og «resten» som omfatter bygninger tilknyttet servicenæringen inkludert kultur og forskning, helse og beredskap er forholdet motsatt eller stabilt.

Frittliggende småhus og konsentrert småhusbebyggelse utgjør over 50 prosent av nybyggene i sentralitetsklasse 1, 2 og 3, men avtar til under 25 prosent i sentralitetsklasse 5 og 6. Annen bolig som omfatter større boligbygg, utgjør 15 prosent av nybyggene utenfor tettsted i sentralitetsklasse 1 og bare 1 prosent i sentralitetsklasse 5 og 6. Andel Næring holder seg ganske stabil under 10 prosent.

Figur 4.2 Relativ fordeling av nye bygninger etter bygningstype og sentralitet utenfor tettsted, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.3 viser den absolutte fordelingen av nye bygninger utenfor tettsted etter bygningstype og sentralitet. Det har vært størst byggeaktivitet i sentralitet 3 og 4, med til sammen 127 467 bygninger, ca. 55 prosent av totalt antall nye bygninger utenfor tettsteder. Det relativt lave antallet nye bygninger i sentralitet 1 og 2, kommer av at det meste av nybyggingen i de mest sentrale kommunene skjer innenfor tettsted.

Figur 4.3 Absolutt fordeling av nye bygninger etter bygningstype og sentralitet utenfor tettsted, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.1 viser den absolutte fordelingen av nye bygninger utenfor tettsteder etter bygningstype på et mer detaljert 2-siffer nivå, og sentralitet. Tabellen viser f.eks. at innenfor næring ble flest hoteller og bygninger for overnatting bygget i sentralitet 5, mens flest industribygg ble reist i sentralitet 4. Flest kulturhus ble bygget i sentralitet 5, og flest idrettsbygg i sentralitet 4. Flest sykehjem og skoler ble bygget i sentralitet 3, mens flest offentlige toaletter ble bygget i sentralitet 5.

Tabell 4.1 Fordeling av nye bygninger etter bygningstype (2-siffernivå) og sentralitet utenfor tettsted, 2008-2018

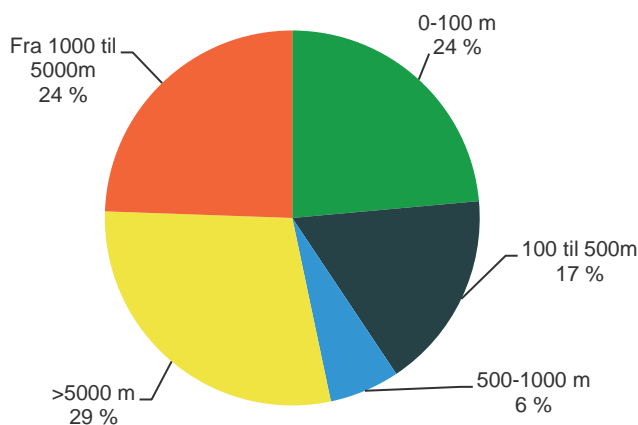
Bygningstype 2-siffer	Sentralitet						
	I alt	1	2	3	4	5	6
I alt	233 995	4 938	32 519	63 095	64 372	49 013	20 058
Enebolig	58 597	1 358	7 743	19 250	17 098	9 589	3 559
Tomannsbolig	18 510	366	2 704	7 924	4 969	2 134	413
Rekkehus, kjedehus, andre småhus	31 748	1 510	13 675	11 149	4 053	1 053	308
Store boligbygg	4 520	640	1 293	1 487	738	291	71
Bygning for bofellesskap	451	31	47	131	102	106	34
Fritidsbolig	59 555	78	1 466	7 644	18 859	21 805	9 703
Koie, seterhus ol.	2 655	30	52	296	869	1 047	361
Garasje og uthus til bolig	35	-	1	5	8	17	4
Annen bolig	1 240	52	122	362	382	191	131
Industribygning	5 511	123	600	1 556	1 676	1 062	494
Energiforsyningsbygning	2 069	34	236	569	657	422	151
Lagerbygning	10 468	226	1 047	2 747	3 111	2 275	1 062
Fiskeri- og landbruksbygning	25 443	100	1 873	6 628	8 519	6 006	2 317
Kontorbygning	1 282	58	240	382	314	201	87
Forretningsbygning	1 620	34	200	465	542	248	131
Messe-, kongressbygning	52	34	8	5	-	3	2
Ekspedisjonsbygning, terminal	223	3	57	51	65	38	9
Telekommunikasjonsbygning	664	16	60	151	205	142	90
Garasje- og hangarbygning	864	43	83	347	166	148	77
Veg- og trafikktilsynsbygning	163	4	22	44	50	36	7
Hotellbygning	247	6	39	36	41	91	34
Bygning for overnatting	2 724	10	185	404	507	1 061	557
Restaurantbygning	461	10	29	92	138	133	59
Skolebygning	1 705	55	278	537	487	246	102
Universitet- og høgskolebygning	80	1	52	19	-	5	3
Museums- og biblioteksbygning	207	6	11	58	46	62	24
Idrettsbygning	1 683	69	235	472	477	299	131
Kulturhus	356	12	38	56	80	115	55
Religiøs bygning	190	8	18	42	76	37	9
Sykehus	42	1	10	12	-	19	-
Sykehjem	214	-	34	78	55	30	17
Primærhelsebygning	79	10	8	21	13	20	7
Fengselsbygning	44	-	12	10	19	-	3
Politistasjon	8	-	-	4	3	1	-
Brannstasjon	107	-	11	23	16	33	24
Fyrstasjon, losstasjon	7	-	1	2	2	1	1
Beredskapsbygning	109	4	22	23	18	26	16
Offentlig toalett	59	6	7	13	11	18	4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

4.2. Fordeling av nye bygninger, etter bygningstype og avstand til tettsted

Over halvparten av de nye bygningene i perioden har blitt bygget minst 1 000 meter eller mer fra tettsted. Det har blitt bygget færrest bygg i avstandssonen 500-1 000 meter fra tettsted, se figur 4.4.

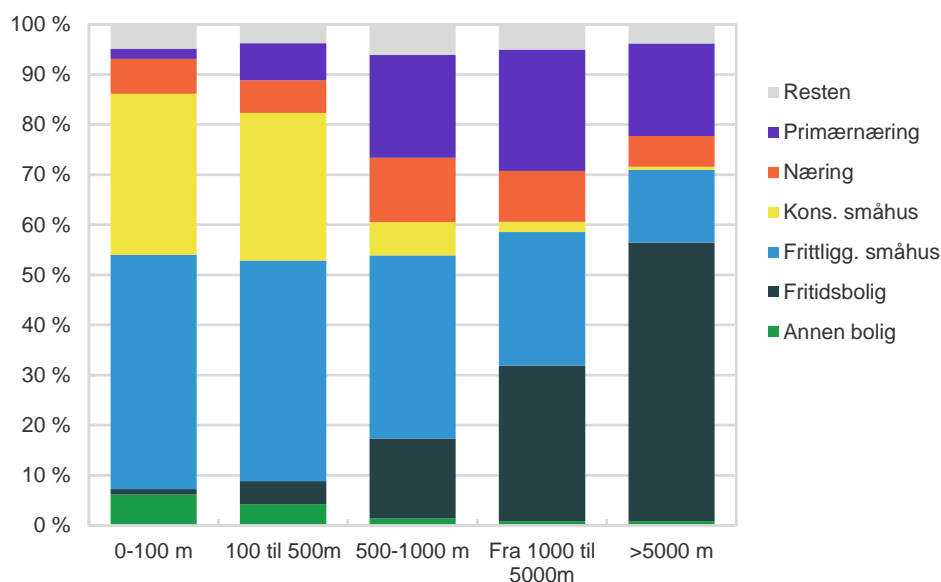
Figur 4.4 Fordeling av nye bygninger etter avstand til tettsted, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Disse tallene kan brytes ned på bygningstype. Figur 4.5 viser hvordan nybyggene fordeles etter bygningstype og avstand til tettsted. I sonene 0-100 meter og 100-500 meter fra tettsted er omtrent 70-80 prosent av nybyggene konsentrerte småhus og frittliggende småhus, mens primærnæring og fritidsbolig utgjør til sammen 3 prosent. Med avstand til tettsted øker andelen fritidsbolig og primærnæring til hhv. 56 prosent og 18 prosent ved mer enn 5 000 meter fra tettsted. Frittliggende småhus og konsentrerte småhus utgjør til sammen 15 prosent i denne sonen. Andelen Næring er størst i sonene 500-1 000 meter og fra 1 000-5 000 meter fra tettsted.

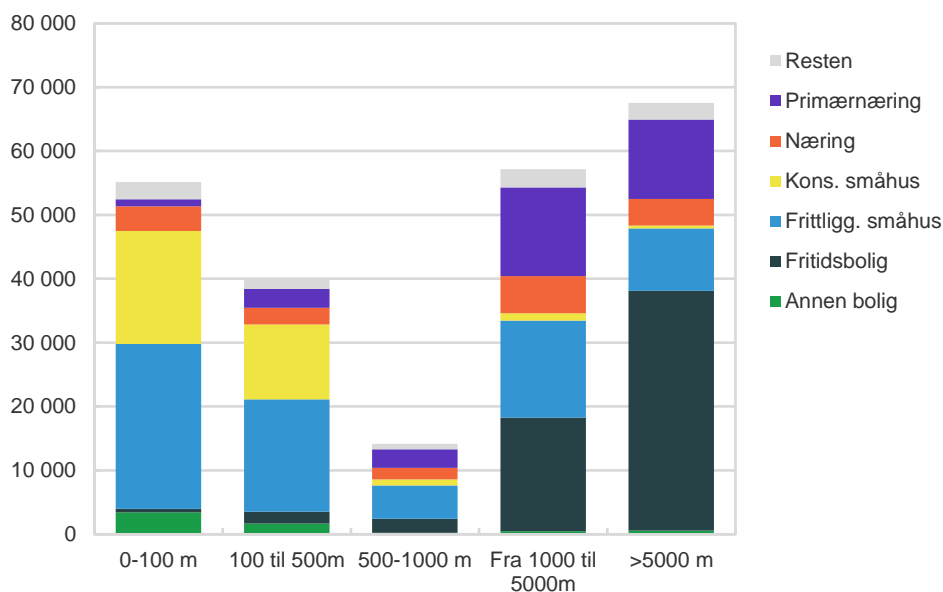
Figur 4.5 Relativ fordeling av nye bygninger etter bygningstype og avstand til tettsted, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.6 viser den absolutte fordelingen av nye bygninger etter bygningstype og avstand til tettsted. Det ble bygget flest boliger i avstandssonene 0-100 meter og 100-500 meter fra tettsted i perioden og flest fritidsboliger i avstandssonene 1000-5 000 meter og mer enn 5 000 meter fra tettsted.

Figur 4.6 Absolutt fordeling av nye bygninger etter bygningstype og avstand til tettsted, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.2 Fordeling av nye bygninger etter bygningstype (2-siffernivå) og avstand til tettsted, 2008-2018

Bygningstype 2-siffer	I alt	Avstand til tettsted				
		0-100 m	100- 500m	500-1000m	Fra 1000 til 5000m	>5000 m
I alt	233 995	55 150	39 934	14 179	57 186	67 546
Enebolig	58 597	17 383	13 211	4 507	13 877	9 619
Tomannsbolig	18 510	8 772	4 908	1 018	2 734	1 078
Rækkehus, kjedehus, andre småhus	31 748	17 531	11 697	925	1 131	464
Store boligbygg	4 520	2 829	1 365	90	125	111
Bygning for bofellesskap	451	176	69	61	74	71
Fritidsbolig	59 555	553	1 808	2 219	17 648	37 327
Koie, seterhus ol.	2 655	92	147	144	638	1 634
Garasje og uthus til bolig	35	0	2	0	4	29
Annen bolig	1 240	271	178	66	353	372
Industribygning	5 511	1 229	965	525	1 618	1 174
Energiforsyningsbygning	2 069	321	301	176	718	553
Lagerbygning	10 468	1 799	1 276	1 256	3 631	2 506
Fiskeri- og landbruksbygning	25 443	870	2 226	2 168	10 916	9 263
Kontorbygning	1 282	407	211	102	363	199
Forretningsbygning	1 620	648	264	111	368	229
Messe-, kongressbygning	52	0	1	6	41	4
Ekspedisjonsbygning, terminal	223	78	49	8	58	30
Telekommunikasjonsbygning	664	68	58	45	187	306
Garasje- og hangarbygning	864	378	138	37	182	129
Veg- og trafikktilsynsbygning	163	25	26	18	60	34
Hotellbygning	247	29	25	22	91	80
Bygning for overnatting	2 724	191	226	221	969	1 117
Restaurantbygning	461	37	49	22	162	191
Skolebygning	1 705	744	289	116	295	261
Universitet- og høgskolebygning	80	8	26	29	15	2
Museums- og biblioteksbygning	207	38	14	15	78	62
Idrettsbygning	1 683	331	214	168	573	397
Kulturhus	356	76	33	29	93	125
Religiøs bygning	190	41	35	16	42	56
Sykehus	42	14	16	0	12	0
Sykehjem	214	86	39	20	44	25
Primærhelsebygning	79	31	11	9	16	12
Fengselsbygning	44	2	13	12	10	7
Politistasjon	8	5	3	0	0	0
Brannstasjon	107	45	16	3	12	31
Fyrstasjon, losstasjon	7	1	0	1	4	1
Beredskapsbygning	109	33	21	9	16	30
Offentlig toalett	59	8	4	5	26	16

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.2 viser den absolutte fordelingen av nye bygninger utenfor tettsteder etter bygningstype på 2-siffer nivå, og avstand til tettsted. Tabellen viser f.eks. at innenfor næring ble flest restauranter, hoteller og bygninger for overnatting bygget i avstandssonene 1 000-5 000 meter og mer enn 5 000 meter til tettsted, mens flest kontor og forretningsbygg ble reiset i avstandssonen 0-100 meter. Flest idrettsbygg og kulturhus ble bygget i avstandssone mer enn 5 000 meter fra tettsted. Flest sykehjem og skoler ble bygget i avstandssone 0-100 meter til tettsted.

4.3. Fordeling av nye bygninger etter bygningstype, fylke og sentralitet

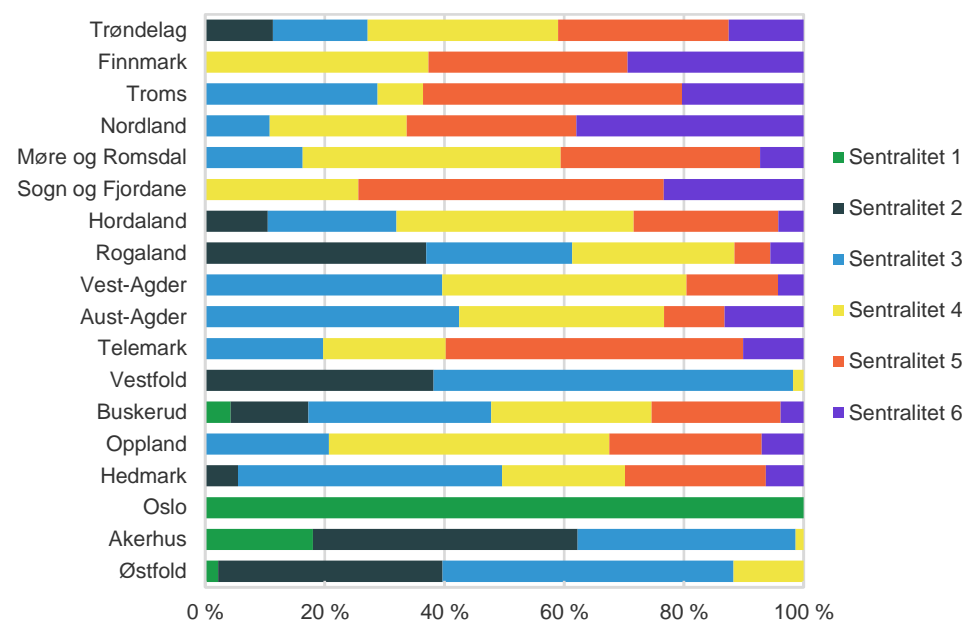
Figur 4.7 og 4.8 er basert på tabell 4.3. De viser hhv. relativ og absolutt fordeling av nye bygninger pr. fylke etter sentralitet i perioden 2008-2018.

Det har blitt bygget mest utenfor tettsteder i Rogaland, Trøndelag og Hordaland, i Rogaland mest i sentralitet 2, i Hordaland og Trøndelag mest i sentralitet 4. Videre har det blitt bygget minst i Finnmark og Oslo (minst i Oslo fordi at her er det få områder som defineres som utenfor tettsted).

De fylkene som har reist flest bygninger i de minst sentrale kommunene er Trøndelag, Hordaland og Telemark i sentralitet 5, og Nordland og Trøndelag i

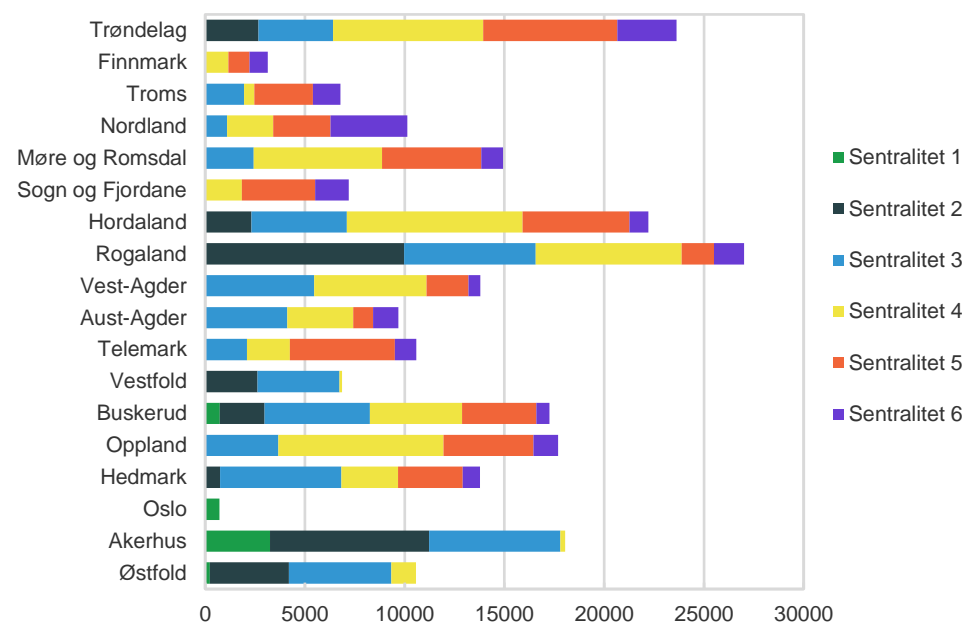
sentralitet 6. De som har bygget relativt sett mest i de minst sentrale kommunene er Troms, Telemark og Sogn og Fjordane i sentralitet 5, og Finnmark, Nordland og Sogn og Fjordane i sentralitet 6.

Figur 4.7 Relativ fordeling av nye bygninger etter fylke og sentralitet, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.8 Absolutt fordeling av nye bygninger etter fylke og sentralitet, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.3 Fylkesvis fordeling av nye bygninger etter sentralitet , 2008-2018

Fylke	I alt	Sentralitetskode					
		1	2	3	4	5	6
Norge	233 995	4 938	32 519	63 095	64 372	49 013	20 058
Østfold	10 573	232	3 963	5 140	1 238	-	-
Akerhus	18 042	3 250	7 981	6 571	240	-	-
Oslo	720	720	-	-	-	-	-
Hedmark	13 772	-	754	6 080	2 827	3 241	870
Oppland	17 691	-	-	3 660	8 283	4 510	1 238
Buskerud	17 260	736	2 244	5 272	4 625	3 714	669
Vestfold	6 858	-	2 618	4 119	121	-	-
Telemark	10 585	-	-	2 088	2 164	5 261	1 072
Aust-Agder	9 691	-	-	4 113	3 315	980	1 283
Vest-Agder	13 787	-	-	5 457	5 633	2 108	589
Rogaland	27 011	-	9 970	6 593	7 324	1 615	1 509
Hordaland	22 217	-	2 321	4 779	8 805	5 368	944
Sogn og Fjordane	7 193	-	-	-	1 841	3 668	1 684
Møre og Romsdal	14 927	-	-	2 435	6 428	4 973	1 091
Nordland	10 128	-	-	1 092	2 320	2 871	3 845
Troms	6 774	-	-	1 952	515	2 930	1 377
Finnmark	3 140	-	-	-	1 171	1 045	924
Trøndelag	23 626	-	2 668	3 744	7 522	6 729	2 963

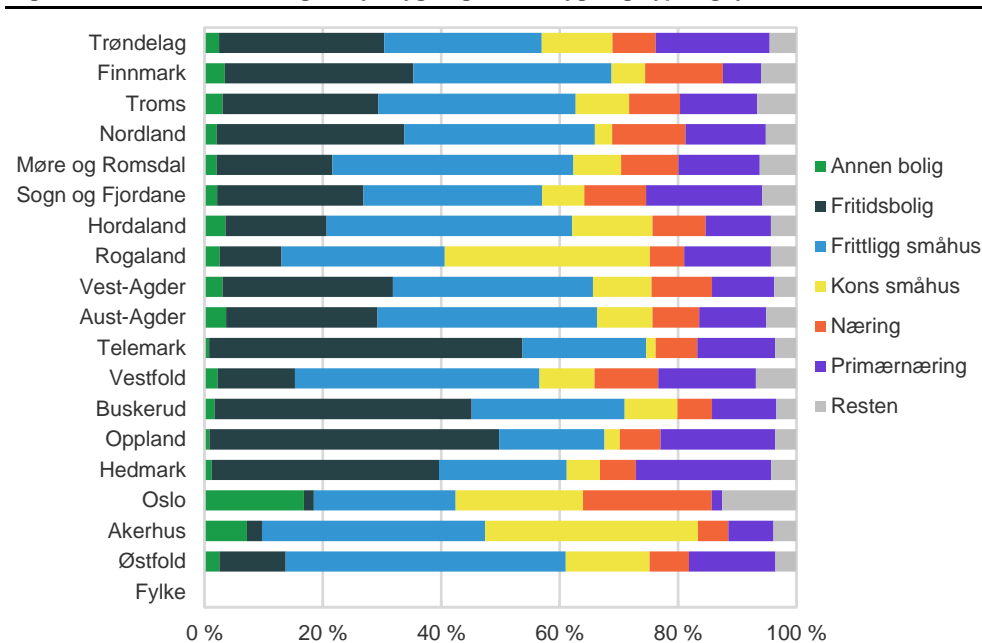
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.9 og 4.10 er basert på tabell 4.4. De viser hhv. relativ og absolutt fordeling av nye bygninger per fylke etter bygningstype i perioden 2008-2018.

Det har blitt bygget flest fritidsboliger utenfor tettsted i Oppland, Buskerud og Trøndelag, og flest næringsbygg utenfor tettsted i Trøndelag, Hordaland og Rogaland. Flest boliger utenfor tettsted er reist Rogaland, Hordaland og Akershus.

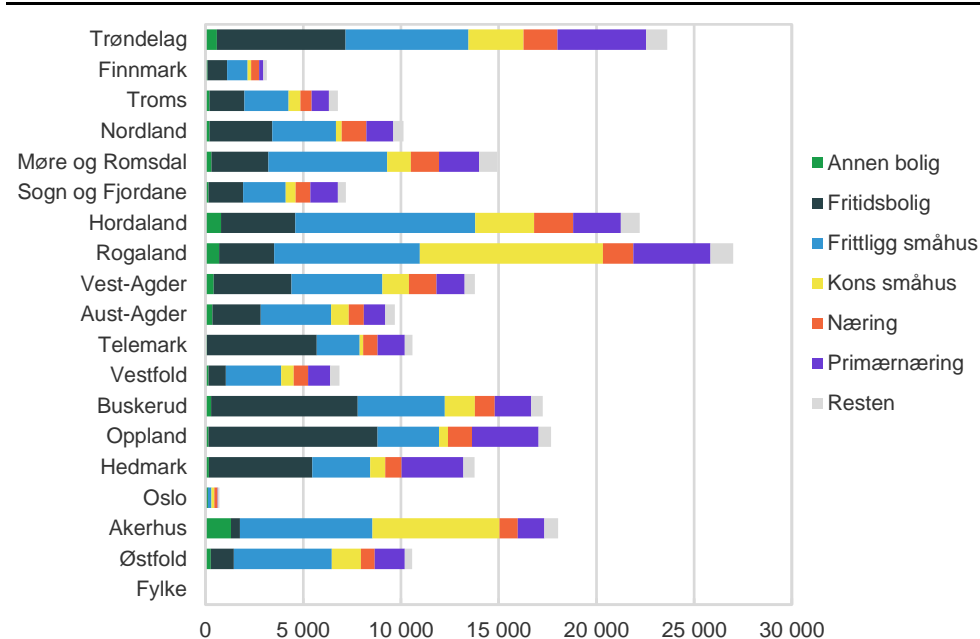
Relativt sett er det imidlertid bygget flest fritidsboliger utenfor tettsted i Telemark, Buskerud og Oppland, næringsbygg i Oslo, Finnmark og Nordland, samt boliger i Akershus, Rogaland og Østfold.

Figur 4.9 Relativ fordeling av nye bygninger etter bygningstype og fylke, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.10 Absolutt fordeling av nye bygninger, etter bygningstype og fylke, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.4 viser hva som er bygget i de ulike sentralitetene pr. fylke:

Tabell 4.4 Fylkesvis fordeling av nye bygninger etter bygningstype og sentralitet, 2008-2018

Fylke	Sentralitet	Bygningstype							Resten
		I alt	Annen bolig	Fritidsbolig	Frittligg småhus	Kons småhus	Næring	Primærnæring	
Østfold		10 573	268	1 186	5 002	1 498	703	1 539	377
sentralitet	1	232	46	10	68	37	43	16	12
sentralitet	2	3 963	160	549	1 709	753	264	391	137
sentralitet	3	5 140	52	318	2 630	668	361	921	190
sentralitet	4	1 238	10	309	595	40	35	211	38
Akerhus		18 042	1 300	456	6 795	6 488	933	1 369	701
sentralitet	1	3 250	611	50	972	1 115	209	102	191
sentralitet	2	7 981	365	192	2 859	3 334	499	428	304
sentralitet	3	6 571	324	169	2 855	2 033	223	775	192
sentralitet	4	240	-	45	109	6	2	64	14
Oslo		720	121	12	172	155	156	13	90
sentralitet	1	720	121	12	172	155	156	13	90
Hedmark		13 772	169	5 288	2 973	772	831	3 155	581
sentralitet	2	754	64	158	239	93	101	61	38
sentralitet	3	6 080	62	2 034	1 734	596	290	1 125	238
sentralitet	4	2 827	34	443	710	73	225	1 167	173
sentralitet	5	3 241	9	2 214	223	10	166	517	102
sentralitet	6	870	-	439	67	-	49	285	30
Oppland		17 691	151	8 656	3 144	463	1 215	3 420	640
sentralitet	3	3 660	85	830	1 540	205	269	566	165
sentralitet	4	8 283	14	4 451	1 079	246	441	1 751	300
sentralitet	5	4 510	37	2 491	450	11	413	960	147
sentralitet	6	1 238	15	884	75	1	92	143	28
Buskerud		17 260	297	7 497	4 458	1 536	1 008	1 874	587
sentralitet	1	736	24	16	493	119	24	24	36
sentralitet	2	2 244	71	29	1 186	633	117	176	32
sentralitet	3	5 272	174	883	2 096	715	375	782	244
sentralitet	4	4 625	6	3 378	353	61	182	503	142
sentralitet	5	3 714	19	2 699	295	8	291	277	125
sentralitet	6	669	3	492	35	-	19	112	8
Vestfold		6 858	156	892	2 833	640	737	1 132	468
sentralitet	2	2 618	77	239	1 189	185	291	448	189
sentralitet	3	4 119	76	640	1 587	450	439	656	271
sentralitet	4	121	3	13	57	5	7	28	8

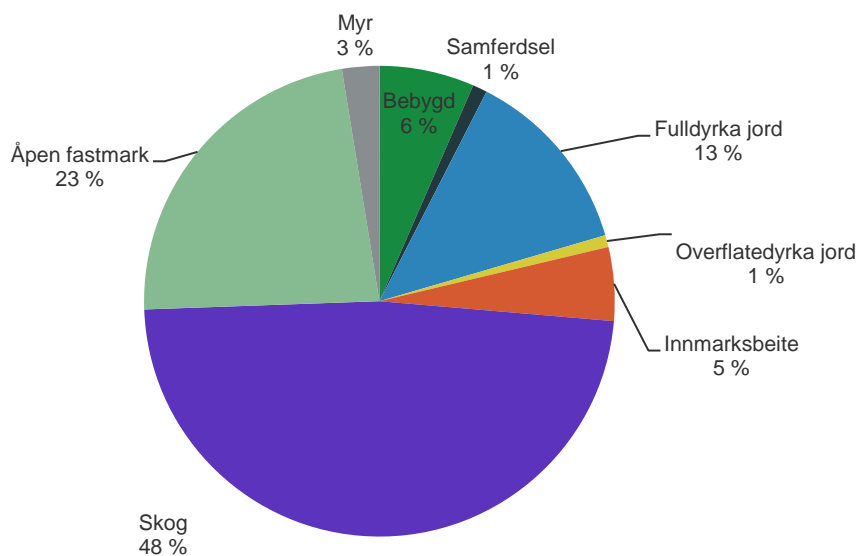
Fylke	I alt	Bygningstype				Kons småhus	Næring	Primærnæring	Resten
		Annen bolig	Fritids-bolig	Frittligg-småhus					
Telemark	10 585	85	5 602	2 208	172	747	1 392	378	
sentralitet 3	2 088	41	410	951	94	216	303	72	
sentralitet 4	2 164	12	498	762	62	183	494	153	
sentralitet 5	5 261	29	3 931	402	12	243	507	137	
sentralitet 6	1 072	3	763	93	4	105	88	16	
Aust-Agder	9 691	356	2 476	3 597	906	765	1 095	495	
sentralitet 3	4 113	220	368	1 804	807	292	436	186	
sentralitet 4	3 315	120	806	1 432	93	323	372	169	
sentralitet 5	980	13	325	281	4	84	209	64	
sentralitet 6	1 283	3	977	80	2	66	78	76	
Vest-Agder	13 787	427	3 966	4 654	1 363	1 414	1 444	518	
sentralitet 3	5 457	174	662	2 246	1 074	778	281	242	
sentralitet 4	5 633	242	1 650	1 985	273	503	772	207	
sentralitet 5	2 108	11	1 266	359	15	109	294	54	
sentralitet 6	589	-	388	64	1	24	97	15	
Rogaland	27 011	697	2 823	7 446	9 365	1 553	3 960	1 163	
sentralitet 2	9 970	283	288	1 732	6 196	422	703	344	
sentralitet 3	6 593	246	281	1 991	2 212	335	1 212	315	
sentralitet 4	7 324	131	991	2 979	892	606	1 357	368	
sentralitet 5	1 615	27	610	420	35	91	354	77	
sentralitet 6	1 509	10	653	324	30	99	334	59	
Hordaland	22 217	790	3 802	9 211	3 019	1 995	2 443	957	
sentralitet 2	2 321	227	13	499	1 151	211	82	138	
sentralitet 3	4 779	221	172	2 768	979	384	78	177	
sentralitet 4	8 805	251	1 891	3 588	720	742	1 261	352	
sentralitet 5	5 368	82	1 257	2 111	153	598	919	248	
sentralitet 6	944	9	469	245	16	60	103	42	
Sogn og Fjordane	7 193	154	1 777	2 171	513	748	1 414	413	
sentralitet 4	1 841	57	252	662	332	172	258	107	
sentralitet 5	3 668	55	986	1 099	125	353	846	203	
sentralitet 6	1 684	42	539	410	56	223	310	103	
Møre og Romsdal	14 927	307	2 922	6 076	1 205	1 440	2 050	925	
sentralitet 3	2 435	70	79	1 419	428	176	86	177	
sentralitet 4	6 428	178	852	2 929	664	643	741	420	
sentralitet 5	4 973	53	1 542	1 471	110	483	1 031	282	
sentralitet 6	1 091	6	449	257	3	138	192	46	
Nordland	10 128	213	3 209	3 256	297	1 253	1 377	520	
sentralitet 3	1 092	42	298	422	112	67	99	52	
sentralitet 4	2 320	46	492	936	79	286	294	187	
sentralitet 5	2 871	70	918	997	62	312	408	104	
sentralitet 6	3 845	55	1 501	901	44	588	576	177	
Troms	6 774	209	1 784	2 256	612	579	883	450	
sentralitet 3	1 952	140	200	723	468	116	144	160	
sentralitet 4	515	5	75	259	37	46	48	45	
sentralitet 5	2 930	43	965	910	59	257	517	179	
sentralitet 6	1 377	21	544	364	48	160	174	66	
Finnmark	3 140	109	999	1 050	179	412	203	187	
sentralitet 4	1 171	66	215	513	82	185	51	59	
sentralitet 5	1 045	16	438	256	82	111	81	61	
sentralitet 6	924	27	346	281	15	116	71	67	
Trøndelag	23 626	584	6 590	6 281	2 825	1 730	4 542	1 068	
sentralitet 2	2 668	246	8	519	1 408	149	183	154	
sentralitet 3	3 744	35	366	1 484	515	284	846	212	
sentralitet 4	7 522	132	2 652	1 971	441	393	1 625	307	
sentralitet 5	6 729	134	2 252	1 803	382	625	1 287	246	
sentralitet 6	2 963	37	1 312	504	79	279	601	149	

Kilde: Statistisk sentralbyrå

4.4. Fordeling av nye bygninger, etter bygningstype og arealtype

Figur 4.11 viser at utenfor tettsteder har det blitt bygget mest i skog og åpen fastmark, til sammen drøye 70%. Vi vet for øvrig ikke i hvor stor grad dette er menneskeskapt eller naturlig åpen fastmark. Tretten prosent av nye bygninger har blitt bygget på fulldyrket jord.

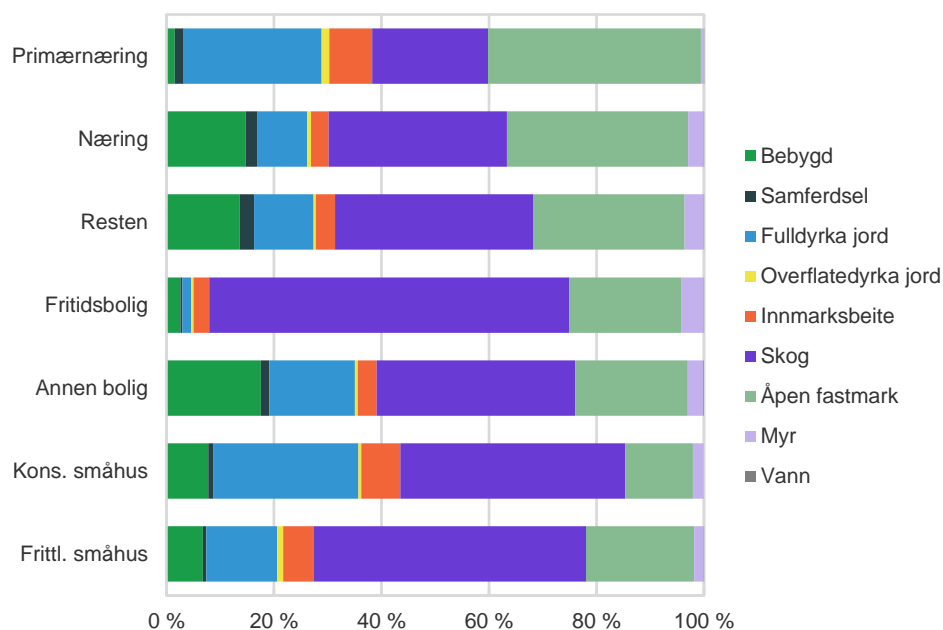
Figur 4.11 Fordeling av nye bygninger utenfor tettsted etter arealtype, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

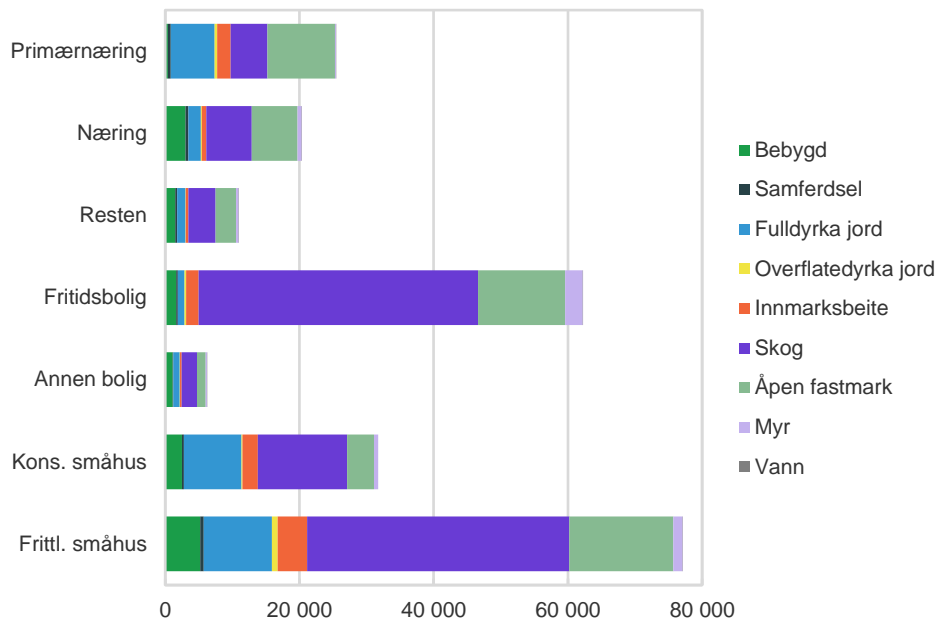
Figur 4.11 og 4.12 viser hhv. relativ og absolutt fordeling av nye bygninger etter bygningstype og arealtype. Det fremgår av figurene at fritidsbolig i størst grad har blitt bygget i arealtypen skog, etterfulgt av frittliggende småhus og konsentrerte småhus. Bygninger knyttet til primærnæring og næring har primært blitt bygget på åpen fastmark.

Figur 4.11 Relativ fordeling av nye bygninger utenfor tettsted etter bygningstype og arealtype, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.12 Absolutt fordeling av nye bygninger utenfor tettsted etter bygningstype og arealtype, 2008-2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Referanser

Høydahl (2017): Ny sentralitetsindeks for kommunene. Notater 2017/40.

https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/330194?_ts=15fdd63c098

Rørholt og Steinnes (2020): Planlagt utbygd areal 2019 til 2030. En kartbasert metode for estimering av framtidige arealendringer med negativ klimaeffekt.

Notater 2020/xx. <https://www.ssb.no/>

SSB (2000): Klassifikasjoner og kodelister, standard for bygningstype.

<https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/31>

SSB (2020): Variabeldefinisjon, tettsted.

<https://www.ssb.no/a/metadata/conceptvariable/vardok/141/nb>

Figurregister

Figur 2.1	Kommunene etter sentralitetsklasse. Verdier for 1.1.2017 med kommunegrenser per 1.1.2018.....	9
Figur 4.1	Fordeling av bygningstyper utenfor tettsted, 2008-2018.....	11
Figur 4.2	Relativ fordeling av nye bygninger etter bygningstype og sentralitet utenfor tettsted, 2008-2018.....	12
Figur 4.3	Absolutt fordeling av nye bygninger etter bygningstype og sentralitet utenfor tettsted, 2008-2018.....	12
Figur 4.4	Fordeling av nye bygninger etter avstand til tettsted, 2008-2018.....	13
Figur 4.5	Relativ fordeling av nye bygninger etter bygningstype og avstand til tettsted, 2008-2018.....	14
Figur 4.6	Absolutt fordeling av nye bygninger etter bygningstype og avstand til tettsted, 2008-2018.....	14
Figur 4.7	Relativ fordeling av nye bygninger etter fylke og sentralitet, 2008-2018.....	16
Figur 4.8	Absolutt fordeling av nye bygninger etter fylke og sentralitet, 2008-2018.....	16
Figur 4.9	Relativ fordeling av nye bygninger etter bygningstype og fylke, 2008-2018 ..	17
Figur 4.10	Absolutt fordeling av nye bygninger, etter bygningstype og fylke, 2008-2018.....	18
Figur 4.11	Relativ fordeling av nye bygninger utenfor tettsted etter bygningstype og arealtype, 2008-2018.....	20
Figur 4.12	Absolutt fordeling av nye bygninger utenfor tettsted etter bygningstype og arealtype, 2008-2018.....	21

Tabellregister

Tabell 4.1	Fordeling av nye bygninger etter bygningstype (2-siffernivå) og sentralitet utenfor tettsted, 2008-2018.....	13
Tabell 4.2	Fordeling av nye bygninger etter bygningstype (2-siffernivå) og avstand til tettsted, 2008-2018.....	15
Tabell 4.3	Fylkesvis fordeling av nye bygninger etter sentralitet , 2008-2018	17
Tabell 4.4	Fylkesvis fordeling av nye bygninger etter bygningstype og sentralitet, 2008-2018.....	18

© Statistisk sentralbyrå, 2020

Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

ISBN 978-82-587-1114-5 (trykt)

ISBN 978-82-587-1115-2 (elektronisk)

ISSN 0806-2056